

ENTREVISTA

Unai Elorriaga

Narrador basc

ROBERT RAMOS

►►► obra que ja han donat per acabada. A més, l'autotraducció és més lenta que la traducció.

LD. Com a traductor professional, quines dificultats ha trobat a l'hora de traslladar la seva novel·la al castellà?

UE. Moltes, perquè l'euskera i el castellà són dues llengües estilísticament molt diferents. He llegit més en castellà que en euskera, però fins ara no havia escrit res de seriós en castellà. La traducció m'ha costat molt i he hagut de fer molts canvis gramaticals i d'estil: substituir metàfores, variar l'ordre d'alguns fragments... Però, al final, ha estat un treball bonic de fer.

LD. ¿El seu somni seria abandonar la traducció per dedicar-se completament a escriure ficció?

UE. Tant de bo pogués dedicar-me tota la vida a escriure! Però hi ha tanta competència, que ningú et pot assegurar que en un futur a mig termini tinguis la possibilitat de continuar publicant en bones editorials d'aquí o de l'estranger. Viure de l'escriptura seria per a mi un luxe. Però no és només qüestió de vendre molt o no, sinó també de sort.

LD. Què sent quan el comparen amb Bernardo Atxaga, l'únic escriptor basc que fins al moment havia guanyat el Nacional de narrativa?

UE. Què vols que senti? M'encanta! Però també estic una mica espantat per aquesta comparació. Quan Atxaga va rebre el premi, ja tenia una trajectòria literària immensa al seu darrere. Per a ell, el premi va ser una culminació,

mentre que en el meu cas, encara ho tinc tot per fer i per demostrar. De totes maneres, no crec en absolut que estigui al nivell de Bernardo Atxaga.

LD. Doncs també l'agermanen amb Julio Cortázar, Juan Rulfo i, fins i tot, Borges...

UE. Sí, i em fa molta il·lusió. Sobretot quan em comparen amb Cortázar. L'any 1950 i escaig, quan ell començava a ser conegut i traduït, tenia els mateixos dubtes que tinc jo ara sobre si acabaria o no sent un bon escriptor. Això fa que el vegi no només com un déu, sinó també com una persona. Tant de bo arribi algun dia tan lluny com va arribar ell.

LD. La crítica ja està parlant de l'existència d'una nova generació basca d'escriptors, formada per autors com ara Ixiar Rozas, Jasone Osoro, Kirmen Uribe, Igor Estancona, José Luis Padrón i vostè mateix. Se'n sent membre?

UE. La literatura és caos i per tant els crítics l'han d'ordenar d'alguna manera. No crec que hi hagi cap generació d'escriptors bascos amb un projecte comú: és cert que ens uneix l'edat, el fet d'haver nascut al País Basc i d'haver estudiat a les ikastoles, però cadascú de nosaltres entén la literatura d'una manera molt diferent que la resta, encara que siguem amics.

LD. Com valoraria la qualitat li-

terària de les obres de tots aquests autors?

UE. Al País Basc hi ha escriptors molt bons. I és una llàstima que pel fet que escriu en euskera no es coneguin. Hem de continuar lluitant perquè els autors bascos que realment valguin la pena es coneguin fora de les nostres fronteres. I si el meu premi pot ajudar a aconseguir-ho, millor. Hem d'admetre, no obstant, que és difícil, perquè hi una allau tan gran d'escriptors que el públic lector com a molt es conforma de conèixer un parell d'escriptors de cada cultura diferent de la seva, com si d'aquesta manera ja es cobris l'expedient. És trist.

A l'èxit, en tramvia

► Unai Elorriaga (Bilbao, 1973) va guanyar el darrer Premio Nacional de literatura del ministeri de Cultura amb només 29 anys i tot just amb la seva primera novel·la en euskera, *Sprako Tranbia*, cosa que va fer dubtar a alguns experts que l'autor es mereixés el guardó. La desconfiança va fer saltar la polèmica i alguns van opinar que se li havia concedit el premi per mirar de tenir contentes les lletres basques. Però ara que l'obra ha estat traduïda al castellà per Alfaguara i al català per Proa, la realitat és que les crítiques d'*Un tramvia a SP* han estat força elogioses.

El protagonista de la novel·la és Lucas, un avi de més

de 90 anys que està en ple procés de demència senil. Per això sovint s'evadeix de la realitat per recordar el passat i parlar amb la seva dona Rosa, el seu germà Àngel o el seu amic Matias, tots morts. La resta de personatges principals del llibre són la María (germana del protagonista), que escriu ficció de manera anònima, i Marcos, un jove okupa que s'instal·la a casa de Lucas.

La història està narrada amb un estil fresc, poètic, original i emotiu i està escrita partint d'una manera diferent de veure les coses, ja que els personatges es riuen de la mort i de la malaltia. Per això a *Un tramvia a SP* no

hi falten les incongruències, posades a consciència per l'autor. Tampoc no hi manca el gust pel detall, que queda ben demostrat pel protagonisme que hi adquireix una arna que fins i tot té nom: Don Rodrigo.

En definitiva, *Un tramvia a SP* podrà tenir aduldors i detractors, però com a mínim, tothom coincideix a afirmar que es tracta d'una obra força original.

Per cert, suposo que us preguntareu què és SP: doncs són les inicials de Shisha Pangma, el nom del 8.000 més petit de l'Himàlaia i alhora la muntanya que el protagonista més desitjaria escalar.

L'APARADOR

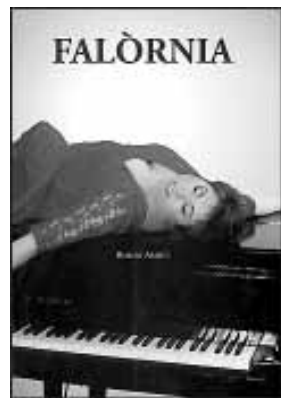
Rosa Maria Carbonell, *Algun día, Irina*. Traducció de Neus Devant. Rosa del Vents. Barcelona, 2003.

Prologat per Josep Carre-ras, aquest llibre té un subtítol prou aclaridor: *Càncer infantil: història d'una lluita desigual*. L'autora ens explica la seva experiència real a partir del cas de càncer infantil que li van diagnosticar el 1999 a la seva filla de 9 anys.

Miquel Estradé, *La veu dels joves*. Publicacions de l'Abadia de Montserrat. Barcelona, 2003.

Llibre que fa una tria dels articles que el pare Estradé va publicar a *Serra d'Or* entre l'octubre del 1959 i el desembre del 1964. Tot i el pas dels anys, aquests articles encara són vigents i ens mostren la delicadesa i intel·ligència del seu autor.

Robert Armut, *Falòrnia*. El Viatge de la Literatura. Igualada, 2003.

Una jove que busca feina s'enamora d'un líder de la resistència del seu país i acaba convertint-se ella, i no ell, en presidenta del govern provisional una vegada s'aconsegueix la independència. Una novel·la que ens proposa un viatge acompanyats d'un poble oprimint.